

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий коледж Миколаївського національного університету
імені В.О. Сухомлинського»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.О. директора

ВСК «Фаховий коледж

МНУ імені В.О. Сухомлинського

Р.П.Вдовиченко Р.П.Вдовиченко

«18» травня 2022 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування
з ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
для вступників на здобуття освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра
на основі базової загальної середньої освіти

Шифр та найменування галузі знань	Код та найменування спеціальності
08 Право	081 Право
23 Соціальна робота	231 Соціальна робота

Програма вступного випробування з історії України для абітурієнтів, що вступають до ВСП «Фаховий коледж Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського» за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» на основі базової загальної середньої освіти на денну форму навчання за такими галузями знань та спеціальностями:

Шифр та найменування галузі знань	Код та найменування спеціальності
08 Право	081 Право
23 Соціальна робота	231 Соціальна робота

Розробник: викладач циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки Мирун В.В.

Затверджено на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки, протокол № 9 від 12 травня 2022 р.

Затверджено на засіданні педагогічної ради ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського», протокол № 6 від 18 травня 2022 р.

Голова педагогічної ради Р.П.Вдовиченко

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з історії України відповідає чинній програмі «Історія України. Всесвітня історія» для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (наказ Міністерства освіти і науки України № 804 від 07.06.2017 р.)

Програма з історії України для вступників до ВСП «Фаховий коледжу МНУ імені В.О.Сухомлинського» складається з переліку основних історичних понять і фактів, що їх повинні знати вступники.

Мета вступного випробування з історії України: оцінити ступінь підготовленості вступників з історії у формі співбесіди з метою відбору для навчання у ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського».

Вступник повинен знати:

- базові уявлення про події, явища і процеси вітчизняної історії, види, форми та джерела історичної інформації, методи їх дослідження;

- хронологічні межі соціально-економічних та політичних подій, їхню послідовність і синхронність, вказувати історичні дати, періоди історичних подій, встановлювати хронологічну відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами й епохами;

- історико-географічні об'єкти та історичні факти, процеси і явища на карті;

Вступник повинен вміти:

- орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

- орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

- працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

- визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

- формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

II. ФОРМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Вступне випробування з історії України проводиться у формі індивідуальної усної співбесіди.

Відповідь вступника оцінюється за рівнями: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» за 12-бальною шкалою та переводиться у шкалу оцінювання 100–200 балів.

Рівень «відмінно» (10-12 балів). Вступник:

- Абітурієнт вільно володіє матеріалом, виявляє творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, застосовує набуті знання та вміння в нестандартних ситуаціях, вміє оперувати фактами;
- Абітурієнт на високому рівні володіє матеріалом, висловлює свої думки, виявляючи власну позицію щодо них;
- Абітурієнт володіє матеріалом, знаходить і виправляє допущені помилки, систематизує та творчо використовує дібраний матеріал.

Рівень «добре» (7-9 балів). Вступник:

- Абітурієнт володіє матеріалом та узагальнює набуті знання, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, коментуючи їх;
- Абітурієнт володіє матеріалом, на рівні цілісно-комплексного уявлення про під керівництвом викладача виправляє допущені помилки й добирає аргументи на підтвердження висловленого судження або висновку;
- Абітурієнт володіє матеріалом за поданим викладачем зразком, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних суджень.

Рівень «задовільно» (2-6 балів). Вступник:

- Абітурієнт розуміє навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворює якийсь фрагмент окремим реченням.
- Абітурієнт, дає відповідь у вигляді окремих речень (за допомоги викладача) без узагальнення й висновку;
- Абітурієнт володіє матеріалом на початковому рівні його засвоєння, відтворює незначну частину тексту, не вміє аргументувати власну позицію;
- Абітурієнт володіє матеріалом та окремими навичками за допомоги викладача відтворює матеріал і наводить один приклад;
- Абітурієнт володіє матеріалом, відтворює значну його частину, за допомоги викладача знаходить потрібні приклади.

Рівень «незадовільно» (1 бал). Вступник:

Абітурієнт відтворює матеріал на елементарному рівні, називаючи окремий факт або явище, подію, не аналізуючи їх;

Таблиця переведення балів вступного випробування з 12-бальної шкали у 200-бальну шкалу

Оцінка за рівнем оцінювання	Оцінка за рейтинговою шкалою (100-200 балів)	Оцінювання навчальних досягнень за 12- бальною шкалою
Відмінно	100	12
	95	11
	90	10
Добре	85	9
	80	8
	75	7
Задовільно	70	6
	65	5
	60	4
	55	3
	50	2
Незадовільно	0	1

III. ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Тема 1. Вступ до історії України.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Історія України як наука. Загальна періодизація. Джерела з історії України.</p> <p>Поняття та терміни: «історія», «хронологія», «історичні джерела», «археологія», «цивілізація».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територіальні межі України.</p> <p>Характеризувати основні джерела історії України.</p> <p>Визначати основні періоди історії України</p>

Тема 2. Стародавня історія України.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Трипільська культура. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.</p> <p>Дати: середина II тис. до н. е. — розселення племен трипільської культури на території України; II-V ст. до н. е. — Велике грецька колонізація; друга половина V — VII ст. — Велике розселення слов'ян.</p> <p>Поняття та терміни: «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «неолітична революція», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «привласнювальне господарство», «відтворювальне господарство», «колонізація», «кочовики», «курган».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі місця основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Киїк-Коба, Кирилівка, Межиріч, Мізин); території розселення трипільців, кіммерійців, скіфів, місце розташування античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму (Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес), Боспорське царство, напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів.</p> <p>Характеризувати суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської культури, кіммерійців, скіфів, сарматів, населення міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму, давніх слов'ян.</p> <p>Визначати основні риси археологічних періодів, неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму;</p> <p>Пояснювати, у чому наслідки та значення Великої грецької колонізації, Великого переселення народів у розселенні слов'ян для історичного розвитку українських земель</p>

Тема 3. Київська держава.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, древляни, сіверяни, волиняни, уличі, тиверці, білі хорвати) Руська земля. Утворення Київської держави (Русі-України). Внутрішньо та</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі території розселення східнослов'янських племінних союзів, шлях «із варягів у греки», походи князів на Константинополь, походи князя Святослава, територіальні межі Київської держави (Русі-України) за Олега та Ярослава Мудрого; Київське, Чернігівське,</p>

<p>зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління Ярославичів (Ізяслав, Святослав, Всеволод). Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава Великого в Києві. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Київської держави.</p> <p>Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської держави (Русі-України).</p> <p>Поширення писемності. Розвиток культури й освіти Київської держави (Русі-України).</p> <p>Дати: 860 р. - похід Аскольда на Константинополь, укладення першого відомого договору Русі з Візантією; 907, 911, 941, 944 рр. - походи князів на Константинополь; 882 р. - об'єднання північних та південних руських земель Олегом; 988 р. - запровадження християнства як державної релігії; 1019-1054 рр. - князювання Ярослава Мудрого в Києві. 1036 р.- розгром печенігів князем Ярославом Мудрим. 1056-1057 рр. - створення Остромирового Євангелія; 1097 р. - Любецький з'їзд (сейм) князів; 1113 р. - укладення «Повісті минулих літ»; початок правління Володимира Мономаха в Києві; 1187 р. - перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах;</p> <p>Поняття та терміни: «племінний союз», «князь», «полюддя», «християнство», «шлюбна дипломатія», «роздробленість», «віче», «вотчинне землеволодіння», «бояри», «смерди», «ізгої», «закупи», «ікони», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра», «билини», «літопис».</p>	<p>Переяславське, Галицьке, Волинське князівства за доби роздробленості (XII ст.). Характеризувати розвиток політичного, соціального і господарського життя Київської держави; внутрішню та зовнішню політику Аскольда, Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, його сина Мстислава; розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицького і Волинського князівств за доби роздробленості.</p> <p>Пояснювати, у чому полягас значення та наслідки внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів, Любецького з'їзду князів, причини та сутність політичної роздробленості Київської держави (Русі-України).</p> <p>Визначати передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії, етапи розвитку Київської держави (Русі-України), наслідки походів князів, суть роздробленості.</p>
---	---

Тема 4. Галицько-Волинська держава. Монгольська навала.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Об'єднання Галицького та Волинського</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі Галицько-Волинську державу за правління Романа</p>

<p>князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича. Розвиток суспільно-політичного та господарського життя. Культура Галицько-Волинської держави.</p> <p>Дати: 1199 р. - утворення Галицько-Волинської держави; 1223 р. - битва на р. Калка; 1238-1264 рр. - правління Данила Романовича; 1240 р. - захоплення Києва монголами;</p> <p>Персоналії: Роман Мстиславович, Данило Романович, Лев Данилович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав.</p> <p>Поняття та терміни: «ярлик», «баскак», «боярство».</p>	<p>Мстиславовича та Данила Романовича; напрямки походів монголів на південно-західні землі Русі.</p> <p>Характеризувати розвиток політичного, соціального і господарського життя Галицько-Волинськ'ї держави, внутрішню та зовнішню політику Данила Романовича, Лева Даниловича, Юрія I Львовича, Юрія II Болеслава, залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування.</p> <p>Пояснювати особливості процесу формування та значення утворення Галицько-Волинської держави</p> <p>Визначати передумови та значення утворення Галицько-Волинської держави, монгольської навали.</p>
---	--

Тема 5. Литовсько-руська держава. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIV – перша половина XVII ст.)

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу інших держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія «Велике князівство Руське». Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя. Розвиток культури та освіти.</p> <p>Дати: 1362 р. - битва на р. Сині Води; 1385 р. укладення Кревської унії; 40-і роки XV століття - утворення Кримського ханства; 1478 р. - визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії 1489 р. - перша згадка про українських козаків у писемних джерелах; 1514 р. - битва під Оршею.</p> <p>Персоналії: Ольгерд, Вітовт, Свидригайло, Хаджі-Герей, князь Острозький, Юрій Дрогобич.</p>	<p>Характеризувати політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище суспільних верств, здобутки в галузі освіти та культури.</p> <p>Визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва.</p> <p>Пояснювати особливості перебування українських земель у складі інших держав.</p>

Тема 6. Українські землі у складі Речі Посполитої (друга половина XVI ст.).

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воеводства на українських землях та їхні центри.</p> <p>Дати: 1556-1561 рр. - створення Пересонницького Євангелія; 1556 р. - заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої відомо Січі; 1569 р. - Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої; 1586 р. - утворення першої братської (слов'яно-треко-латинської) школи у Львові; 1596 р. - Берестейська церковна унія. Утворення греко-католицької церкви.</p> <p>Персоналії: Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Герасим Смотрицький, Іван Федоров.</p> <p>Поняття та терміни: «воеводство», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «клеїноди», «греко-католицька церква», «братство», «полемічна література»</p>	<p>Характеризувати соціальну структуру українського суспільства</p> <p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав.</p> <p>Характеризувати суспільство, становище різних верств населення українського суспільства, суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі освіти, культури; військово-політичну організацію козацтва; становище православної церкви, діяльність видатних діячів періоду, православних братств.</p> <p>Визначати причини та наслідки Люблінської та Берестейської уній, перших козацьких повстань</p>

Тема 7. Українські землі у складі Речі Посполитої (перша половина XVII ст.).

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Зміни в соціально-економічному житті. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства і Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...»</p> <p>Дати: 1618 р. - похід козаків під проводом гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного на Москву; 1621 р. - Хотинська битва; 1625 р. - Куруківська угода</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; воеводства Речі Посполитої на українських землях.</p> <p>Характеризувати соціально-економічне та політичне становище в українських землях, становище православної та греко-католицької церков.</p> <p>Визначати наслідки «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть XVII сторіччя, козацьких повстань 1620-1630-х років</p>

Тема 8. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Богдана Хмельницького (1648-1657 рр.)

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті, Утворення української козацької держави Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.</p> <p>Дати: 1648 р. - Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви; 1649 р. - Зборівська битва. Зборівський договір; 1651 р. - Берестецька битва. Білоцерківський договір; 1652 р. - Батозька битва; 1653 р. - Жванецька облога; 1654 р. - Переяславська рада; українсько-московський договір («Березневі статті»); 1656 р. - Московсько-польське Віленське перемир'я.</p> <p>Персоналії: Богдан Хмельницький, Іван Богун, Тиміш Хмельницький.</p> <p>Поняття та терміни: «Національно-визвольна війна», «Гетьманщина», «покозачення», «Військо Запорозьке»</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни.</p> <p>Характеризувати відносини Війська Запорозького з Польщею, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансільванією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-московського договору 1654 р.</p> <p>Визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.</p> <p>Пояснювати, у чому наслідки й значення найважливіших битв війни та договорів у розгортанні національно-визвольної боротьби.</p>

Тема 9. Українські землі наприкінці 50-х – у 80-ті рр..XVIII ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Гетьманщина, поділ українських земель на Правобережну та Лівобережну Україну. Гетьманування П. Тетері, І.Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.</p> <p>Дати: 1658 р. - Гадяцький договір; 1659 р. - Конотопська битва; 1667 р. - Андрусівське перемир'я; 1669 р. - Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії;</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі території Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Польщі.</p> <p>Характеризувати зовнішню та внутрішню політику гетьманів, зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя.</p> <p>Визначати причини та наслідки Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; особливості адміністративно-політичного устрою</p>

<p>1681 р. - Бахчисарайський мирний договір; 1686 р. - «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою.</p> <p>Персоналії: Іван Виговський, Петро Тетеря, Петро Дорошенко, Іван Брюховецький, Іван Сірко, Юрій Хмельницький, Дем'ян Многогрішний, Іван Самойлович.</p> <p>Поняття та терміни: «Руїна», «Великий згін».</p>	Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.
---	--

Тема 10. Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Гетьманування І. Мазепи. Північна війна і Україна. Повстання під проводом С. Палія (1702-1704 рр). Гетьманування І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Розвиток культури та освіти. Києво-Могилянська академія</p> <p>Дати 1708 р. - українсько-шведський союз, зруйнування Батурина 1709 р. - Полтавська битва; 1710 р. - Конституція Пилипа Орлика; 1713 р. - ліквідація козацтва на Правобережній Україні; 1734 р. - заснування Нової (Підпільненської) Січі.</p> <p>Персоналії: Іван Мазепа, Кость Гордіснко, Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Данило Апостол, Пилип Орлик, Феофан Прокопович.</p> <p>Поняття та терміни: «Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі, у складі різних держав; території, підвладні гетьманам Лівобережної України, події Північної війни на території України.</p> <p>Характеризувати внутрішню та зовнішню політику гетьманів, діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст основних положень Конституції Пилипа Орлика.</p>

Тема 11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Гетьманування К. Розумовського. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Гайдамацький та опришківський рухи. Зміни в політичному становищі</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; територіальні зміни, що відбулися на українських землях, унаслідок поділів Речі Посполитої, російсько-турецьких війн (1768-1774, 1787-1791 рр.), ліквідації Кримського ханства (1783), території охоплені гайдамацьким і опришківським руками, Коліївщиною.</p>

<p>Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії і Йосифа II та українські землі. Розвиток культури, науки, освіти.</p> <p>Дати: 1764 р.- остаточна ліквідація гетьманства; 1768 р. - Коліївщина; 1775 р. - остаточна ліквідація Запорозької Січі; 1780-1782 рр. - ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії; 1783 р. - закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.</p>	<p>Характеризувати основні напрями політики Російської імперії щодо України, особливості гайдамацького та опришківського рухів, територіально-адміністративний устрій та господарське життя Нової (Підпільненської) Січі, політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель.</p> <p>Визначати причини та наслідки гайдамацького й опришківського рухів, скасування гетьманства, ліквідації Запорозької Січі, поділів Речі Посполитої, приєднання земель Правобережної України та Кримського ханства до Росії, пояснювати значення Запорозької Січі та Гетьманщини для історії України.</p>
--	---

Тема 12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Початок українського національного Відродження. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.</p> <p>Дати: 1798 р. - видання «Енеїди» І. Котляревського; 1828 р. - ліквідація Задунайської Січі; грудень 1825 - січень 1826 рр. - повстання Чернігівського полку; 1830-1831 рр. - польське визвольне повстання; 1840 р. - перше видання «Кобзаря» Т. Шевченка; 1846-1847 рр. - діяльність Кирило-Мефодіївського братства.</p> <p>Персоналії: Йосип Гладкий, Іван Котляревський, Микола Гулак, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко, Устим Кармалюк.</p> <p>Поняття та терміни: «промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «масонство», «декабристи».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії, територіальні зміни, що відбулися внаслідок російсько-турецької війни 1806-1812 рр.</p> <p>Характеризувати політику Російської імперії щодо України, економічний розвиток і соціальні відносини, початок національного відродження, поширення на Україну російського та польського суспільних рухів, програмні засади, документи та діяльність Кирило-Мефодіївського братства,</p> <p>Визначати причини, значення національного відродження, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.</p>

Тема 13. Західноукраїнські землі в складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного Відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної руської ради (1848-1851 рр.). Перший досвід парламентської діяльності. Дати: 1816 рр. - створення освітнього товариства галицьких греко-католицьких священників 1833-1837 рр. - діяльність «Руської трійці»; 1848 р. - скасування панщини в Галичині; видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька». Персоналії: Олександр Духнович, Маркіян Шашкевич, Яків Головацький, Лук'ян Кобилиця. Поняття та терміни: «будителі», «революція», «Весна народів».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Австрійської імперії. Характеризувати перебіг українського національного руху під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії; політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки; початок національного відродження, форми соціального протесту населення. Визначати наслідки, значення подій 1848-1849 рр., причини та значення антикріпосницького руху в західноукраїнських землях.</p>

Тема 14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Розвиток освіти, науки, літератури, мистецтва, архітектури. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених. Дати: 1805 р. - відкриття університету в Харкові; 1834 р. - відкриття університету в Києві. 1839 р. - ліквідація царською владою греко-католицької церкви на Правобережжі.</p>	<p>Характеризувати основні явища і процеси розвитку культури, творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців. Визначати умови та особливості розвитку культури кінця XVIII - першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст. ,</p>

Тема 15. Надніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях. Реформи 1860-1870-х роках і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Журнал «Основа». Діяльність «Південно-Західного відділу</p>	<p>Характеризувати основний зміст реформ 1860-1870-х рр., та особливості їх проведення на українських землях, зміни в соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації; національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національну політику Росії, основні погляди та напрями діяльності громадівців. Визначати наслідки Кримської війни для</p>

<p>Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців.</p> <p>Дати: 19 лютого 1861 рр. - царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії; 1863 рр. - Валуєвський циркуляр; 1863-1864 рр. - польське національно-визвольне повстання; 1876 р. - Емський указ.</p> <p>Персоналії: Володимир Антонович, Михайло Драгоманов, Борис Грінченко, Павло Чубинський.</p> <p>Поняття та терміни: «Київська козаччина», «земства», «громадівський рух».</p>	<p>України, наслідки реформ 1860-70-х рр., Валуєвського циркуляру та Емського указу</p>
--	---

Тема 16. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії в другій половині XIX ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація національного руху та утворення перших політичних партій.</p>	<p>Характеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни в соціальному складі населення, основні ечії суспільно- політичної діяльності політичного руху (москвофіли та народовці)</p>

Тема 17. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники.</p> <p>Дати: 1865 р. - відкриття Новоросійського університету; 1875 р. - відкриття Чернівецького університету.</p> <p>Персоналії: Сергій Васильківський, Данило Заболотний, Марія Заньковська, Ілля Мечников, Агатантел Кримський, Леся Українка, Іван Карпенко-Карий, Марко Кропивницький, Микола Лисенко, Микола Пимоненко, Микола Садовський, Соломія Крушельницька, Дмитро Яворницький, Микола Терещенко, Богдан Ханенко.</p>	<p>Характеризувати основні культурні явища, процеси другої половини XIX - початку XX ст., розвиток освіти, науки, літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, процес становлення професійного театру, діяльність меценатів та їхній вплив на розвиток культури</p> <p>Визначати умови розвитку культури в Другій половині XIX - на початку XX ст., творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.</p>

Поняття та терміни: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм».	
---	--

Тема 18. Наддніпрянська Україна в 1900-1914 рр.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення національного гніту в 1907-1914 рр. Земельна реформа П.Столипіна та її вплив на Україну.</p> <p>Дати: 1900 р. - створення Революційної української партії (РУП), першої політичної партії Наддніпрянської України; 1908 р. - створення Товариства українських поступовців (ТУП); 1911-1913 рр. - «справа Бейліса».</p> <p>Персоналії: Свген Чикаленко, Микола Міхновський, Ілля Шраг.</p> <p>Поняття та терміни: «монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенці», «страйк».</p>	<p>Характеризувати особливості економічного та соціального розвитку (процес монополізації, розвиток сільського господарства, процес утворення українських політичних партій, розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі), національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905-1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, особливості проведення Столипінської аграрної реформи, особливості її запровадження в Україні.</p> <p>Визначати основні тенденції політичного, соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст., причини та наслідки посилення національного гніту в 1907-1914 рр.</p>

Тема 19. Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорської імперії у 1900-1914 роках.

Зміст історичного матеріалу	Основні предметні вміння та навички
<p>Факти: Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення західноукраїнських земель.</p> <p>Дати: 1900 р. - обрання А. Шептицького митрополитом греко-католицької церкви; 1907 р. - впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків.</p>	<p>Характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного руху, діяльність політичних партій, національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт».</p> <p>Визначати причини активізації політичного руху на початку XX ст., його результати, роль А.Шептицького в піднесенні національного життя.</p>

IV. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОЇ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

1. Основні етапи становлення людини: від появи на теренах України до Неоліту.
2. Розвиток перших кочових племен на території України (кіммерійці, скіфи, сармати).
3. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку грецьких міст-держав Північного Причорномор'я.
4. Теорії походження Київської Русі. Русь за перших князів (Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав).
5. Внутрішня та зовнішня політика князя Володимира Великого. Значення прийняття християнства.
6. Внутрішня та зовнішня політика князя Ярослава Мудрого. Культурно-просвітницька діяльність князя.
7. Причини та сутність роздробленості Русі.
8. Утворення Королівства Руського (Галицько-Волинської держави). Постать князя Романа Мстиславовича.
9. Внесок Данила Романовича у розбудову Руського Королівства.
10. Монгольська навала на Русь: основні етапи та наслідки.
11. Правління нащадків Данила Романовича. Занепад Королівства Руського.
12. Культурний розвиток Київської Русі та Королівства Руського. Найвизначніші пам'ятки.
13. Особливості перебування українських земель у складі Великого князівства Литовського.
14. Кревська унія: причини, зміст, наслідки.
15. Утворення Кримського ханства. Особливості державного та соціального устрою.
16. Особливості перебування Українських земель в складі Угорщини, Молдавії та Московії в XIV-XV ст.
17. Поява українського козацтва. Запорозька Січ – козацька республіка.
18. Люблінська унія: сутність та наслідки для українських земель.
19. Берестейська церковна унія 1596 р.: причини, умови та наслідки.
20. «Доба героїчних походів» козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої.
21. Особливості розвитку культури другої половини XVI – першої половини XVII століття. Найвизначніші пам'ятки.
22. Причини, періодизація та наслідки національно-визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького.
23. Особливості державного устрою української козацької держави «Військо Запорозьке». Зовнішня політика Гетьманщини.
24. Гетьманування Івана Виговського. Гадяцька угода. Початок Руїни.

25. Перше гетьманування Юрія Хмельницького. Розкол Гетьманської держави. Андрусівське перемир'я.
26. Гетьман Петро Дорошенко – «сонце Руїни».
27. Гетьманщина за часів Івана Мазепи: внутрішня та зовнішня політика.
28. Заходи імператриці Катерини II по остаточній ліквідації автономного устрою України.
29. Російсько-турецькі війни XVIII ст. та українські землі.
30. Поділи Речі Посполитої: зміни у становищі Правобережної України та західноукраїнських земель.
31. Західноукраїнські землі в умовах реформ Марії Терезії та Йосифа II.
32. Особливості розвитку української культури XVIII століття. Найвизначніші пам'ятки.
33. Початок українського національного відродження Наддніпрянської України.
34. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства.
35. Початок українського національного відродження на західноукраїнських землях. Гурток «Руська Трійця».
36. Європейська революція 1848-1849 рр. на українських землях.
37. Особливості розвитку української культури першої половини XIX століття. Найвизначніші пам'ятки.
38. Наддніпрянська Україна в умовах реформ 60-70 рр. XIX ст.
39. Політика русифікації: Валуєвський циркуляр та Емський указ.
40. Радикальний рух у Галичині. Утворення перших політичних партій.
41. Особливості розвитку української культури другої половини XIX століття. Найвизначніші пам'ятки.
42. Перші політичні партії Наддніпрянської України.
43. Події Російської революції 1905-1907 рр. на українських землях.
44. Аграрна реформа П. Столипіна та її вплив на українські землі.
45. Особливості розвитку української культури початку XX століття. Найвизначніші пам'ятки.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дедурін Г.Г. 100 тем. Історія України. Харків: АССА, 2020. 192 с.
2. Власов В.С. Історія України Підручник Для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Генеза, 2016. 256 с.
3. Гісем О. В., Гісем О. О. Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс) : підруч. для 6 кл. закл. загал. серед. Освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 192 с.
4. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підруч. для 7 кл. закл. загал. серед. Освіти Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 144 с.
5. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підруч. для 8 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 192 с.
6. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 288 с.
7. Скирда І.М. Історія України у визначенням таблицях і схемах. 7-9 кл. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 128 с. (Серія «Рятівник» 2.0)
8. Власов В.С. та ін. Історія України: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Літера ЛТД, 2020. 176 с.
9. Власов В.С. Історія України: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Літера ЛТД, 2017. 304с.